

JAK FUNGUJÍ STÁŽE PRO MLADÉ ZÁJEMCE O ZAMĚSTNÁNÍ

Vědunka Kopečná (FDV)

Markéta Nekolová (FDV)

Martin Nekola (FSV UK)

Evaluace ve světle nových příležitostí, 9. 6. 2015

Obecné informace o stážích

- pracovní pobyt za účelem získávání praktických dovedností a kompetencí nezbytných pro výkon práce na určité pracovní pozici
- nástroj různých politik:
 - firemní
 - vzdělávací
 - zaměstnanosti
- formy:
 - počáteční / další vzdělávání
 - placené / neplacené
- EU důraz na nezaměstnanost mladých (*Youth Guarantee*)

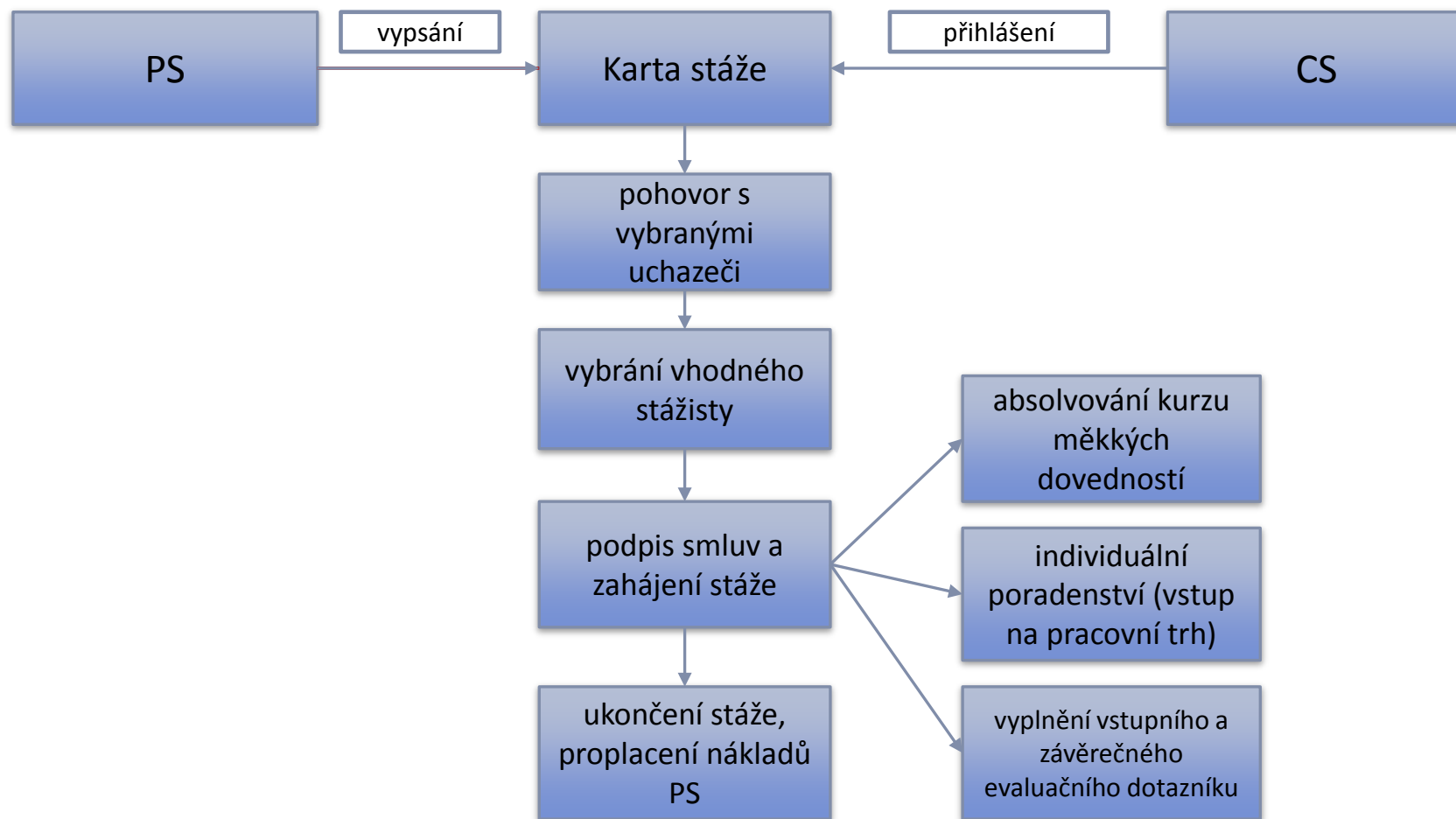
Stáže pro mladé zájemce o zaměstnání

- projekt **Fondu dalšího vzdělávání (FDV)**, příspěvkové organizace MPSV, která vznikla v roce 2012
- opatření v rámci implementace *Strategie Evropa 2020*
- cíl: **Zvýšení konkurenceschopnosti a uplatnitelnosti absolventů** na trhu práce
- dva navazující projekty:
 1. září 2012 až srpen 2014; 939 stáží
 2. únor 2014 až listopad 2015; 2700 stáží

Základní informace

- celorepubliková působnost projektu
- cílová skupina (CS): studenti posledního ročníku SŠ a posledních dvou semestrů VOŠ/VŠ (Bc. i Mgr. studia)
- zaregistrováno již více než 15 400 uchazečů o stáž a 5500 poskytovatelů stáží (PS; obvykle SME)
- více jak 22 000 přihlášek ke stážím
- k dispozici stáže v 47 odborných směrech v délce 1 - 4 měsíce, maximálně 300 hodin

Jak fungují Stáže pro mladé?

Evaluace projektu

- zadavatel: MPSV
- uživatelé: MPSV a realizační tým (procení evaluace)
- evaluátor: evaluační oddělení FDV => interním evaluace
- typ evaluace: procesní a dopadová
- cíle
 - procesní evaluace: zhodnotit nastavované procesy, které vedou k úspěšnému podpoření CS
 - dopadová evaluace: zhodnotit efekty a jednotlivé dopady projektu na CS

Otázky dopadové evaluace

- Jaké subjektivní přínosy projekt přinesl PS i CS?
- Jak hodnotí přínosy projektu školská zařízení?
- Jak se díky projektu změnil socioekonomický status CS?
- Došlo účastí v projektu k rychlejšímu nalezení pracovního uplatnění?
- Jaká část stážistů získala příslib zaměstnání od svého PS?
- Daří se CS uplatnit ve studovaném oboru?
- Vyskytly se nějaké vedlejší nepředpokládané efekty?
- Jsou cíle konzistentní a relevantní vzhledem k potřebám CS?

Formativní evaluace

1. Analýza potřeb CS a PS

2. Procesní evaluace

- **Metody**
 - **Tematická analýza** kvalitativních dat sebraných v rámci FG a polostrukturovaných rozhovorů (také pro dopadovou evaluaci)
 - **Analýza dokumentů** jakožto sekundárních zdrojů dat (manuály, metodiky, smlouvy, výzkumné studie, legislativa atd.)
 - **Analýza mediálního mixu** pro účely informační kampaně a PR aktivit

Dopadová evaluace

- **Kontrafaktuální evaluace** sledující dopad stáží na změnu:
 - socioekonomického statusu;
 - CATI respondenti požádáni o uvedení svého převažujícího socioekonomického statusu
 - změnu příjmu; a
 - rychlost nalezení pracovního uplatnění.
- kontrafaktuál: kontrolní skupina pomocí *propensity score matching*
- průměrný efekt stáží pro účastníky (*Average Treatment Effect on the Treated, ATET*)

Propensity Score Matching

- párování osob z intervenční a kontrolní skupiny na základě blízkosti předem definovaných charakteristik (*Nearest-Neighbor Matching*).
- dostatečná podobnost skupin => dopad intervence jako rozdíl mezi výsledky obou skupin
- použité charakteristiky pro párování: věk, pohlaví, kraj trvalého bydliště, úroveň dosaženého vzdělání, ukončení počátečního vzdělávání z doby registrace do projektu, nejvyšší dosažené vzdělání matky, vzdělávání se ve volném čase, cizí jazyky (vč. úrovně), řidičský průkaz, odborný směr, OZP, socioekonomický status v $t=0$.

ATET

- průměrný efekt intervence pro osoby, které intervenci (stáž) absolvovaly
- odhad vlivu stáží na
 - změnu socioekonomického statusu a příjmu
 - rychlost nalezení pracovního uplatnění
- obecný vzorec pro výpočet:
 - $ATET = \frac{1}{N_T} \sum_{i \in (w=1)} [y_{1,i} - \sum_j w(i, j) y_{0,j}]$
 - kde N_T je počet osob z IS, y_1 výsledek v případě intervence a y_0 výsledek bez intervence, $w(i, j)$ je váha j -tého jedince z KS v porovnání s i -tým jedincem z IS, přičemž $\sum_j w(i, j) = 1$.

Definice změny socioekonomického statusu

- V $t=0$ dvě možnosti:
 - pracující student a nepracující student
- Socioekonomický status může nabývat v $t=1$ definovaných hodnot:
 - zaměstnanec,
 - osoba samostatně výdělečně činná,
 - student (pracující/nepracující),
 - nezaměstnaný a
 - jinak ekonomicky neaktivní (mateřská/rodičovská dovolená apod.).
- pozitivně hodnocená změna (hodnoceno „1“) :
 - nepracující student → zaměstnanec/OSVČ/pracující student
 - pracující student → zaměstnanec/OSVČ (pokud pokračuje v původním studiu)
- neutrálně hodnoceno (hodnoceno „0“) :
 - nepracující student → nepracující student
 - pracující student → pracující student/zaměstnanec/OSVČ (pokud zahájil jiné studium)
- negativně hodnocená změna (hodnoceno „-1“) :
 - nepracující student → nezaměstnaný/eko. neaktivní
 - pracující student → nezaměstnaný/eko. neaktivní/nepracující student

Zdroje dat pro CIE

1. vstupní a závěrečné **evaluační dotazníky** pro CS i PS
2. **telefonické dotazování (CATI)** s odstupem 1,5 roku od registrace osob do projektu
 - intervenční skupina bývalých stážistů (N=939)
 - kontrolní skupina zaregistrovaných bez realizované stáže (N=1689)
 - v době registrace studenti (i zaměstnaní)
3. **evidenční údaje** o stážích, přihláškách a účastnících projektu z informačního systému SEP

Popisné statistiky

	IS	KS
pohlaví	63,4 % žen	68,6 % žen
průměrný věk	24,05	24,49
dosažené vzdělání – Mgr.	28,6 %	28,63 %
dosažené vzdělání – Bc.	41,7 %	37,3 %
dosažené vzdělání – SŠ odborné	16,1 %	17,3 %
dosažené vzdělání – gymnázium	12,1 %	9,8 %
dosažené vzdělání – VOŠ/ZŠ/učiliště	3,2 %	6,9 %
kraj trvalého bydliště	21,1 % Moravskoslezský 17,7 % Jihomoravský 11,1 % Olomoucký 10,0 % Zlínský	24,1 % Moravskoslezský 16,8 % Jihomoravský 11,3 % Ústecký 9,7 % Olomoucký

Výsledky CIE – hlavní ukazatele

	Pracující studenti v t=0		Nepracující studenti v t=0	
	IS	KS	IS	KS
Změna ekonomického statusu	- 0,11053	-0,16974	0,58656	0,49077
Změna příjmu	4647,7	2960	8598,1	7074,6
Rychlost nalezení zaměstnání – počet měsíců	2,3676	2,2464	2,9217	2,7721
Intenzita hledání – počet CV (CV/měsíc)	13,5588 (9,1390)	16,6901 (9,3706)	12,17384 (7,4784)	14,9853 (7,6679)
Intenzita hledání – počet pohovorů (pohovory/měsíc)	3,5686 (2,4789)	4,704 (2,6690)	3,4473 (2,0369)	4,5441 (2,1931)

Výsledky CIE – shrnutí

	Pracující studenti v t=0	Nepracující studenti v t=0
Změna ekonomického statusu	Příznivějších výsledků dosáhla intervenční skupina.	Příznivějších výsledků dosáhla intervenční skupina.
Změna příjmu	Příznivějších výsledků dosáhla intervenční skupina.	Příznivějších výsledků dosáhla intervenční skupina.
Rychlost nalezení zaměstnání – počet měsíců	Rychleji zaměstnání našla kontrolní skupina.	Rychleji zaměstnání našla kontrolní skupina.
Intenzita hledání – počet CV	S menším úsilím zaměstnání našla intervenční skupina.	S menším úsilím zaměstnání našla intervenční skupina.
Intenzita hledání – počet pohovorů	S menším úsilím zaměstnání našla intervenční skupina.	S menším úsilím zaměstnání našla intervenční skupina.

Subjektivní hodnocení CS a škol

- Spokojenost stážistů s možností absolvovat stáž ve svém studijním oboru a reflektovat získané teoretické znalosti a dovednosti s **praxí v daném oboru**.
- Stáž umožnila získat **pracovní návyky** nezbytné pro úspěšné působení na trhu práce - organizaci povinností a času.
- Stáž je působivým **záznamem v CV** – snažší nalezení uplatnění
- **Ekonomicky zaměřené školy** vnímají projekt jako dosud chybějící možnost odborné praxe studentů.
- **Technické a IT školy** hodnotí projekt neutrálně - nemají problém s uplatnitelností svých absolventů
- **Školy** zaměřené na **obchod a marketing** by uvítaly zahraniční stáže, což současný projekt neumožňuje.

Subjektivní hodnocení PS

- PS obecně zastávají názor o praktické nepřipravenosti absolventů a jejich nedostatečných pracovních návycích
- PS udávali, že soubor činností předepsaných pravidly stáží byl příliš obsáhlý na danou délku stáže (3 měsíce)
- Považují propagaci projektu za nedostatečnou
- Kritizovaná administrativa spojená s účastí v projektu
- Setkávali se s malým zájmem studentů o stáž v neadministrativních oborech
- Uvítali by možnost poskytnout více stáží najednou
- PS motivuje finanční příspěvek a možnost vyzkoušet si potenciálního zaměstnance

Závěry a doporučení

- předběžné závěry dopadových evaluací: stáže pro studenty úspěšnější než stáže ve firmách (absolventi)
- => cílit stáže už do počátečního vzdělávání – studenti SŠ/VOŠ/VŠ
- pro absolventy nastavit stáže jinak – modularizace rekvalifikací: možnost volby jednoho či více potřebných modulů (teorie, stáž/praxe, obecné či specifické kompetence, apod.)
- IE klíčová součást procesu tvorby vzdělávací politiky a politiky zaměstnanosti: hledání fungujících opatření (What Works, When, for Whom, and With Whom)

Děkujeme za pozornost

Vědunka Kopečná

vedunka.kopecna@fdv.mpsv.cz

Markéta Nekolová

marketa.nekolova@fdv.mpsv.cz

Martin Nekola

nekola@fsv.cuni.cz